

ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ' ΤΑΞΗΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΕΜΠΤΗ 9 ΙΟΥΝΙΟΥ 2005
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

A. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τα παρακάτω αποσπάσματα:

Non Sicanorum aut Pelasgorum, qui primi coluisse Italiam dicuntur, sed aetatis suae verbis utebantur. Tu autem, proinde quasi cum matre Evandri nunc loquaris, sermone abhinc multis annis iam obsoleto uteris, quod neminem scire atque intellegere vis, quae dicas. Quin, homo inepte, taces, ut consequaris, quod vis? Sed antiquitatem tibi placere dicis, quod honesta et bona et modesta sit. Sic ergo vive, ut viri antiqui.

.....

.....

Hac re audita Augustus voluit filiam deterrere quominus id faceret. Eo consilio aliquando repente intervenit oppressitque ornatrices. Etsi super vestem earum deprehendit canos, tamen Augustus dissimulavit eos vidisse et aliis sermonibus tempus extraxit, donec induxit mentionem aetatis. Tum interrogavit filiam, utrum post aliquot annos cana esse mallet an calva.

Μονάδες 40

B. Παρατηρήσεις

1.α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

aetatis : ονομαστική πληθυντικού αριθμού
suae : τον ίδιο τύπο του α' προσώπου
tu : την ίδια πτώση του άλλου αριθμού
matre : γενική πληθυντικού αριθμού
neminem : γενική ενικού αριθμού

homo inepte : την ίδια πτώση πληθυντικού αριθμού

consilio : αφαιρετική πληθυντικού αριθμού

vestem : αφαιρετική ενικού αριθμού

aliis sermonibus : αιτιατική ενικού αριθμού

tempus : ονομαστική πληθυντικού αριθμού.

Μονάδες 12

β. multis, bona, antiqui: Να γράψετε τους αντίστοιχους τύπους των άλλων βαθμών.

Μονάδες 3

2.α. loquaris: Να γράψετε τα απαρέμφατα όλων των χρόνων (για τους περιφραστικούς τύπους να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο).

Μονάδες 4

β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

scire: β' ενικό πρόσωπο προστακτικής του ίδιου χρόνου

placere : γ' ενικό πρόσωπο υποτακτικής
υπερσυντελικού της ίδιας φωνής

sit : β' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής παρακειμένου

faceret : γενική γερονδίου

intervenit : α' ενικό πρόσωπο οριστικής παρατατικού

oppressit : α' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής μέλλοντα
της ίδιας φωνής

vidisse : απαρέμφατο μέλλοντα παθητικής φωνής

extraxit : αφαιρετική του σουπίνου

induxit : γ' πληθυντικό πρόσωπο προστακτικής
μέλλοντα της παθητικής φωνής

interrogavit : γ' ενικό πρόσωπο οριστικής ενεστώτα
παθητικής φωνής

mallet : τον ίδιο τύπο του ενεστώτα.

Μονάδες 11

- 3.α. Να μεταφέρετε στο τετράδιό σας την παρακάτω άσκηση και να συμπληρώσετε τα κενά, ώστε να φαίνεται ο συντακτικός ρόλος της κάθε λέξης.

primi : είναι στο

sermone : είναι στο

antiquitatem : είναι στο

viri : είναι στο

esse : είναι στο

Μονάδες 5

- β. **Sic vive**: Να επαναδιατυπώσετε την πρόταση, ώστε να εκφράζεται η απαγόρευση και με τους δύο τρόπους.

Μονάδες 4

- γ. **Quin taces, ut consequaris, quod vis?**

Να μεταφερθεί στον πλάγιο λόγο με εξάρτηση από τις φράσεις: *Philosophus hominem interrogat ...*
και *Philosophus hominem interrogavit ...*

Μονάδες 6

- 4.α. ● **Proinde quasi cum matre Evandri nunc loquaris**

- **Utrum post aliquot annos cana esse mallet an calva**

Να αναγνωρίσετε το είδος και το συντακτικό ρόλο των δύο παραπάνω προτάσεων και να αιτιολογήσετε την έγκλιση και το χρόνο του ρήματος της καθεμιάς.

Μονάδες 8

- β. **coluisse**:

Να χαρακτηρίσετε συντακτικά το απαρέμφατο (Μονάδες 2), να γράψετε το υποκείμενό του (Μονάδες 2) και να αιτιολογήσετε την πτώση του υποκειμένου (Μονάδες 3).

Μονάδες 7

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Δε χρησιμοποιούσαν τη γλώσσα των Σικανών και των Πελασγών, οι οποίοι λένε ότι κατοίκησαν πρώτοι την Ιταλία, αλλά τη γλώσσα της εποχής τους. Εσύ όμως χρησιμοποιείς γλώσσα που έχει πέσει σε αχρηστία εδώ και πολλά χρόνια, σαν να μιλούσες τώρα με τη μητέρα του Ευάνδρου, επειδή δε θέλεις να ξέρει και να καταλαβαίνει κανείς τι λες. Γιατί δε σωπαίνεις, ανόητε άνθρωπε, για να πετύχεις αυτό που θες; Αλλά λες ότι σου αρέσει η αρχαιότητα, επειδή είναι τιμημένη και καλή και σεμνή. Έτσι λοιπόν να ζεις, όπως οι αρχαίοι άνδρες.

Όταν ο Αύγουστος πληροφορήθηκε αυτό το πράγμα, θέλησε να αποθαρρύνει την κόρη του από να κάνει αυτό. Με αυτό το σχέδιο εμφανίστηκε κάποτε ξαφνικά και έπιασε τις κομμώτριες επ' αυτοφώρω. Παρόλο που ανακάλυψε άσπρες τρίχες πάνω στα φορέματα τους, εντούτοις ο Αύγουστος προσποιήθηκε ότι δεν τις είδε και παρέτεινε το χρόνο με άλλες κουβέντες, ώσπου έφερε τη συζήτηση στην ηλικία. Τότε ρώτησε την κόρη του, αν μετά από μερικά χρόνια θα προτιμούσε να είναι ασπρομάλλα ή φαλακρή.

B. Παρατηρήσεις

- 1.α. Nom.Pluralis: aetates
 Gen.Singularis: nostrae
 Nom.Pluralis:vos
 Gen. Pluralis:matrum
 Gen. Singularis: nullius
 Voc. Pluralis: homines inepti
 Abl. Pluralis: consiliis
 Abl. Singularis: veste
 Acc. Singularis: alium sermonem
 Nom. Pluralis: tempora

b. Positivus	Comporativus	Superlativus
multis	pluribus	plurimis
bona	melior	optima
antiqui	antiquiores	antiquissimi

2.a. Infinitivus

Praesens: loqui

Futurum: locuturum esse

Perfectum: locutum esse

Fut. Exactum: locutum fore

b.

Imperativus Praesens: scito

Coniunctivus Plusquamperf: placuisset

Indicativus Perfectum: fuistis

Gerundium gen.: faciendi

Indicativus Imperf.: interveniebam

Indicativus Futurum: opprimemus

Infinitivus Futurum: visum iri

Supinum Abl.: extractu

Imperativus Futurum: inducuntor

Indicativus Praesens: interrogatur

Coniunctivus Praesens: malit

3.a.

primi: είναι επιρρηματικό κατηγορούμενο τάξης ή σειράς στο qui

sermone: είναι αντικείμενο στο uteris

antiquitatem: είναι υποκείμενο στο απαρεμφ. placere

viri: είναι υποκείμενο στο ενν. ρήμα vivebant

esse: είναι τελικό απαρέμφατο αντικείμενο στο mallet

b.

- Noli sic vivere
- Ne sic vixeris

c. Philosophus hominem interrogat quin taceat, ut consequatur, quod velit.

Philosophus hominem interrogavit quin taceret, ut consequeretur, quod vellet.

4.a. proinde quasi cum matre Evandri nunc loquaris:

Δευτερεύουσα υποθετική παραβολική που εισάγεται με το σύνδεσμο proinde quasi, εκφέρεται με υποτακτική γιατί η σύγκριση αφορά μια υποθετική πράξη ή κατάσταση, χρόνου ενεστώτα ύστερα από ρηματικό τύπο εξάρτησης αρκτικού χρόνου (uteris) για να δηλώσει το σύγχρονο στο παρόν. Χρησιμεύει ως β' όρος σύγκρισης.

Utrum post aliquot annos cana esse mallet an calva:

Πλάγια ερωτηματική πρόταση που εισάγεται με το ερωτηματικό μόριο *utrum...an*. Είναι διμελής ολικής άγνοιας. Εκφέρεται με υποτακτική, γιατί η εξάρτηση δίνει υποκειμενική χροιά στο περιεχόμενο της πρότασης, χρόνου παρατατικού ύστερα από ρηματικό τύπο εξάρτησης ιστορικού χρόνου (*interrogavit*) και δηλώνει το σύγχρονο στο παρελθόν. Χρησιμεύει ως έμμεσο αντικείμενο στο *interrogavit*.

b.

coluisse: είναι ειδικό απαρέμφοτο αντικείμενο στο ρήμα *dicuntur*. Υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου είναι το *qui* (ταυτοπροσωπία). Το υποκείμενο βρίσκεται σε πτώση ονομαστική και ταυτίζεται με το υποκείμενο του ρήματος, εξαιτίας της εξάρτησης από παθητικό λεκτικό ρήμα (*dicuntur*)

Επιμέλεια

Σιταρά Φωτεινή - Χατζητσομπάνη Μαργαρίτα